

Éljenek a béke, a nemzeti függetlenség, a szocializmus élharcosai, a testvéri kommunista pártok!

Emlékezzünk felszabadulásunkra!

MAGYARORSZÁG TELJES FELSZABADÍTÁSA

1945 február 13-án, másfél hónapos elkeseredett harc után felszabadult Budapest, s február 16-án befejeződött azoknak a csapatmaradványoknak megsemmisítése is, melyek Buda kapitulációja előtt a Budapestet északnyugatról övező erdőségekbe húzódtak.

A Budapestért vívott harcokhoz sorolhatjuk még azt az elkésett felmentési kísérletet, melyet a német hadvezetés február 17-én Komárom körzetéből indított a Vértess-Gerece-ájtárak kézbevitelére, majd Budapest elfoglalására. A támadás előkészületeit még a budapesti harcok alatt kezdték meg, s az akciót Budapest felszabadulása ellenére végrehajtották. Budapest elvesztése a fasiszta német vezetés részére súlyos politikai és katonai csapást jelentett, s a támadás sikerétől a kedvezőtlen következmények elhárítását remélték. A megindult támadás kisebb részleteredmények után meghiusult, a szovjet erők 8 napon harcban felfogták és felforrzolták a támadó csapatokat. A német vezetés 200 harckocsi és jelentős előerő elvesztése után február 24-én lemondott a támadás további erőszakolásáról.

A Malinovszkij marsall parancsnoksága alatt álló 2. ukrán hadseregcsoporthoz és a Tolbuchin marsall által vezetett 3. ukrán hadseregcsoporthoz seregtestei végrehajtották Sztálin generalisszimusz parancsát: a 9. csapással szétverték és lényegében megsemmisítették a Magyarországot megszálló fasiszta német-magyar erőket.

Budapest felszabadításával azonban a magyarországi csapatkorántsem ért véget

A keletről, nyugatról és délről szorongatott német hadvezetés tisztán látta, hogy a háború végső szakaszában a főveszedelmek két irányból: keletről, a lengyel síkságon át Varsó felől, s délkeletről, Magyarországról és Ausztria-Csehszlovákia irányából fenyegeti. A két irány közül a főcsapás Lengyelország felől volt várható, itt harcolt a támadó Szovjet Hadsereg zöme. Az elkerülhetetlen katasztrófa elodázására két lehetőség kínálkozott:

minden bevethető erővel védelem a szovjet főerőkkel szemben, vagy az arcvonalakról összegyűjtött tartalékokkal támadás a gyengének hitt szovjet déli szárny ellen.

Az első lehetőség a csapások sorozatával sújtott, ellenálló erejében megtört német hadsereggel nem sok sikert ígért. A második lehetőség sokkal több hadászati előnyt mutatott.

A német hadvezetés ahhoz, hogy a fő hadműveleti irányban (északon) a kezdeményezést visszaszerelje, már nem rendelkezett elég erővel. Azt remélte, hogy az összegyűjtött erővel és eszközökkel a rendkívül széles arcvonalon küzdő, magyarországi szovjet erőkkel szemben helyi túlsúlyt tud alkotni, s a szovjet arcvonal áttörésével arra kényszeríti a szovjet hadvezetést, hogy az északi frontszakaszról erőket vonjon el délre s így az északon tervezett, Berlint fenyegető döntő támadás időpontját elhalaszthatja.

Ez a hadászati mérlegelés arra indította a német hadvezetést, hogy a tervezett „diverziós hadművelet” előkészületeit Budapest elvesztésétől függetlenül megkezdje. Az ellencsapást a Dunántúli katonaföldrajzi helyzete figyelembevételével a móri kapun keresztül Dunaföldvár irányában tervezték. A haditerv szerint a német főerő a Balatontól északra Dunaföldvár irányában támad, a támadáshoz csatlakozik a föl-vonult erők déli szárnya a Balatontól délre Kaposvár—Páks, valamint a Horvátországban harcoló német hadseregcsoporthoz maradványainak támadása a Dráván túlról északi irányban Harkány—Siklósra keresztül, Pécs elfoglalására.

A támadás céljára a Balatontól északnyugatra nagy gyalogsági és tüzérségi erőket vontak össze, 11 páncélos hadosztályt vonultattak fel, (közülük négyet a Rajna-vidéken harcoló 6. SS-páncélos hadseregtől) s hatalmas — zömmel szintén nyugatról átvont — légierőt helyeztek készenlétbe. Az előkészületek nagyságát a kitűzött katonai cél mellett magyarázza még az a körülmény is, hogy a tervezett támadás sikerétől remélte a német hadvezetés a dél-dunántúli olajvidék kézbevitelét, melynek a román olajmezők elvesztése és a német műbenzin gyártás megbénítása után hatalmasan megnövekedett szerep jutott volna a háború folytatása szempontjából. Ugyancsak a tervezett támadás feladata lett volna a nyugatmagyarországi, ausztriai és csehszlovákiai hadiipari központok biztosítása is, melyek termelő kapacitása

a szövetséges légitámadásoktól viszonylag keveset szenvedett s így a harcoló fasiszta-német hadsereg hadiipari bázisát alkotta. Ilyen körülmények között érthető, hogy a fasiszta támadó hadműveletek hattyúdálát jelentő támadás hatalmas előkészítés után elkeseredett erővel indult meg.

A támadó páncélos élek március 6-án rohantak meg hatalmas tüzérségi és repülőgépművelés után a szovjet állásokat. A támadás egész szélességében a 3. ukrán hadseregcsoporthoz csapataiba ütközött. Tolbuchin marsall harcedzett, igazi szovjet hősiességgel küzdő csapatait nem érte váratlanul a fasiszta roham. Az előrelátó,

a zseniális sztálini haditudománnyal felvértezett szovjet vezetés minden előkészületet megtett a támadás elhárítására.

Jól kiépített, mélységben tagozott védőrendszerrel szervezett, páncélos alakulatokat vetett be védelemre, a védőállás ellenálló képességének fokozására. A védőállás mélysége, a Balaton—Velencei-tó vonaltól a Dunáig terjedt, s a korszerű harc minden lélekével rendelkezett. A szovjet hadvezetés ismét alkalmazta az egyik legeredményesebb, de legnehezebb harcmódot, szívós, mélyen tagolt, aktív védelemmel felőrölte a támadó erőket, majd pedig hadászati ellentámadásba ment át a fasiszta erők megsemmisítésére és Bécs elfoglalására.

A kialakult súlyos harcokban a 3. ukrán hadseregcsoporthoz csapatai hősiessé ellenálltak a rájuk zúduló német támadásnak. A különböző fegyvernemek zseniális vezetéssel összműködése párosulva az egyéni hősiesség ragyogó példáival, a megújuló támadásokat csekély kezdeti sikerek után feltartóztatta. Voltak napok, amikor egy-egy arcvonalszakaszon a védők húsz támadást vertek vissza. A németek újra, meg újra friss erőket vetettek be, érintetlen páncélos egységeket dobtak harcba, de a kitűzött célt nem tudták elérni. A szovjet csapatok a páncélos éleket beengedték, de azok a védelem mélységében szervezett páncélláharító körzetek és a szovjet tankok tüzeiben megsemmisültek. A harckocsikat követő német gyalogságot elszánt kézitusaiban verték vissza, illetve semmisítették meg. Tíznapos nehéz harcban a fasiszták körülbelül 200 harckocsit és hatalmas előerőt veszítettek. A legdélibb szárnyon, a Horvátországból támadó német erők a hadműveletek kezdetén némi sikert értek el: kiterőszakolták az átkelést a Dráván és Siklós—Harkány vonaláig jutottak, Tolbuchin marsall a déli szárnyát veszélyeztető támadás elhárítására két hadosztályt küldött a betört német erők ellen, ezek 12 napon elkeseredett harcban a Drávához szorították és ott megsemmisítették a betört fasiszta csapatokat.

A Tolbuchin-hadseregcsoporthoz nehéz védőerőit hatalmas, friss szovjet erők vonultak fel az arcvonal mögé a tervezett hadászati ellentámadásra. Budapest és az alföldi városok keresztül végeláthatatlan sorokban meneteltek a harckocsigépek, tüzérek és gépesített csapatok. Kifünnően felszerelt, erőteljű dűzadó harcosok tízezrei vonultak az arcvonal felé, bizonyítva azt, hogy a Szovjet Haza, s a szocialista társadalom egyre fokozódó erőfeszítésre képes, a szocialista termelés messze felülmúlja a kapitalista rendszer lehetőségeit.

A szovjet hadvezetés március 16-án adott parancsot az ellentámadás megindítására. A készenlétbe helyezett hatalmas tartalékok rohama elemi erővel zúdult a támadó harcokban meggyengült és kifáradt német állásokra. Nem volt megállás a Szovjet Hadsereg előtt. Az első állásokat áttörték, a védelmi öv támpontjait megkerülték és oldal-, valamint háttámadásokkal számolták fel azokat. Sztálin elvtárs március 24-i parancsában bejelentette, hogy

a szovjet csapatok 100 km széles arcvonalon, 70 km mélységben áttörték a német állásokat,

visszafoglalták Székesfehérvárt, elfoglalták Mór, Zirc, Veszprém helységeket. Már az első napok harciban kibontakoztak a szovjet ellentámadás hatalmas méretei. Malinovszkij marsall 2. ukrán hadseregcsoporthoz fűcsapása a Dunától északra, Léva—Pozsony—Bécs irányában bontakozott ki, a hadseregcsoporthoz déli szárnya, amely Buda elfoglalása után az üjpesti és csepeli hadihidakon átkelt és felváltotta a 3. ukrán hadseregcsoporthoz

Pilis-hegységben harcoló északi szárnyát — a Gerece-hegységből kilépve, a bécsi műút mentén Győr—Magyaróvár irányába támadott.

A Tolbuchin marsall vezette 3. ukrán hadseregcsoporthoz főereje — egyúttal a Magyarország teljes felszabadítását célzó hadműveletek súlyos csoportja — a móri kapu és a Balaton között, Székesfehérvár — Mór — Veszprém — Pápa—Sárvár vonalán keresztül zömével Wienerneustadt irányában Bécs ellen, részeivel Dél-Ausztria irányában támadott. A 3. ukrán hadsereg déli szárnya együttműködve a Drávánál betett erőkkel, a Balatontól délre Nagykanizsára s a göcsei olajvidékre tört elő és a súlyos csoport támadásával egyesült.

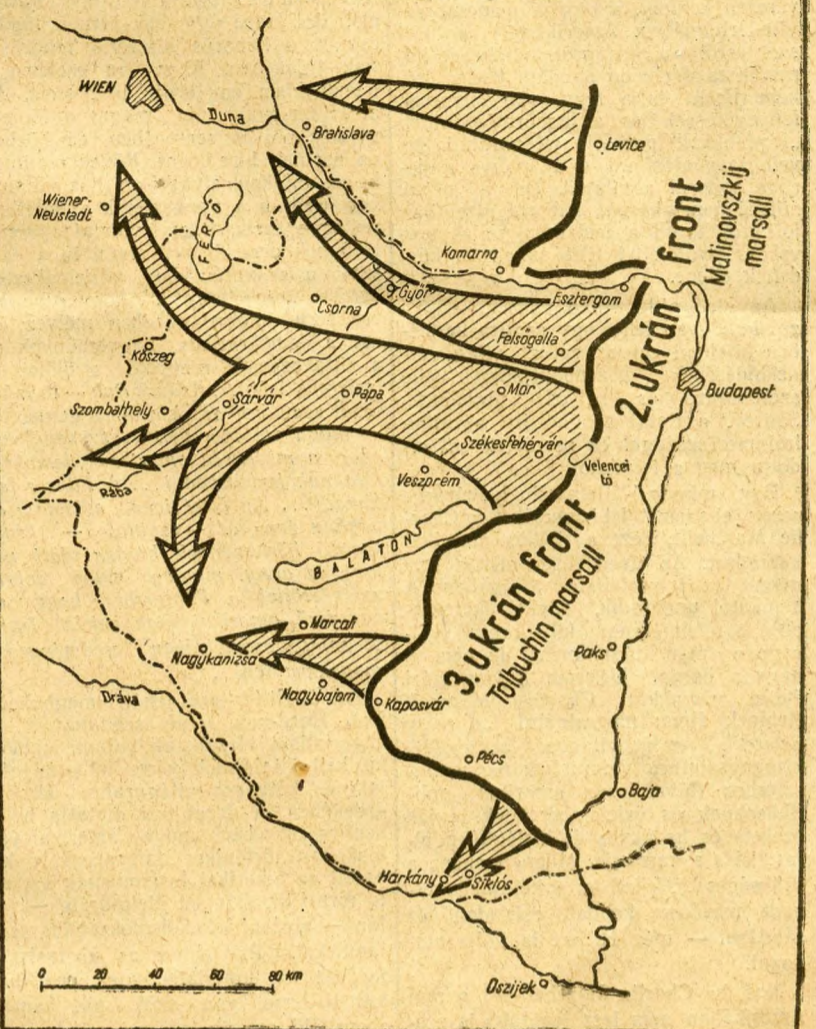
Március 26-án elesett Pápa, 29-én Szombathely és Kapuvár, 30-án a súlyos csoport átlépte az osztrák határt. A déli szárny Nagyajom, Marcali és Nagyatád birtokbavétele után április 2-án elfoglalta Nagykanizsát, április 4-én elérte az osztrák határt. Az északon harcoló 2. ukrán hadseregcsoporthoz csapatai Komárom és Győr elfoglalása után április 3-án érték el az országhatárt, így

április 4-én befejeződött Magyarország teljes felszabadítása a fasiszta uralom alól.

Hazánk felszabadulását a Sztálin elvtárs bölcs vezetése alatt harcoló dicsőséges Szovjet Hadsereg katonái hozták meg népünknek, köztük is a 2. és 3. ukrán hadseregcsoporthoz csapatai. Ez a két hadseregcsoporthoz kiváló parancsnokai: Malinovszkij és Tolbuchin marsallok vezetésével bámulatosan rövid idő alatt hajtották végre a legfelsőbb szovjet hadvezetéstől Magyarország felszabadítására kapott parancsot. A hadműveletek az 1944—45. év őszi, téli és tavaszi hónapjaiban, igen rossz időjárási viszonyok közepette zajlottak le. 1944 rendkívül nedves ősze a rosszul épített, s a csapatszállításokkal és kiűzési műveletekkel igénybevett utakat a járhatatlanságig felzárta. Hatalmas, az esőzésektől megáradt víziakadályok állottak az előnyomuló szovjet csapatok útjába. A vasútvonalakat a visszavonuló fasiszták felrobbantották és tönkretették. S mindehhez járult az ellenség elkeseredett ellenállása, mely a földrajzi, időjárási viszonyok által kínált minden lehetőséget felhasználó védelmi harcra érdekében. A Szovjet Hadsereg azonban minden nehézséget legyőzött, s támadásait villámszerű gyorsasággal folytatta le. A 3. ukrán hadseregcsoporthoz csapatai 1945 tavaszán a Dunántúli felzárta talajútjain az ellenséget üldözve, március 24 és 30-a között hat nap alatt 180 km utat tettek meg s közben olyan hatalmas támaszpontokat foglaltak el, mint Székesfehérvár, Pápa, Sárvár, Szombathely, Kőszeg.

A győzelem azonban nem volt könnyű, nem hullott a harcoló szovjet csapatok ölébe. A magyarországi had-

A magyarországi felszabadító háború befejező hadműveletei.

műveleteket az egyik legnehezebb, legveszteségteljesebb harcmódot: a helység-harc jellemezte. Ez a harc a támadót két lehetőség elé állítja: vagy fölünyereszti repülő és tüzérségi támadásokkal lerombolja az ellenség védelmét szolgáló helységeket, vagy pedig tartózkodik a polgári lakosság és javainak pusztulását is elkerülhetetlenül előidéző megsemmisítő bombázástól és közelharcokban foglalja el a helységeket. A Szovjet Hadsereg az utóbbi több erőt és időt igénylő harcmódot választotta, noha bőségesen rendelkezésre állottak a megsemmisítő harceszközök.

mert Sztálin generalisszimusz parancsa folytán a magyar népet nem tekintették ellenségnek és lehetőség szerint kímélni akarták a háború borzalmaival.

A Szovjet Hadsereg az ország felszabadításával, a fasiszta német megszállók kiűzésével teljesítette a hadműveletek és szakaszára kitűzött katonai feladatát. Az 1944 december 21-én Debrecenben megalakult Ideiglenes Nemzeti Kormány vezetésével

népünk hozzáfogott az ország újjáépítéséhez. A Szovjet Hadsereg nem hagyta sorsára az új élet felé induló népet. A politikai élet megindítása után számtalan téren gazdasági segítséget nyújtott a sürgős szükségletek kielégítéséhez és az ország gazdasági életének újjáélesztéséhez. Az 1944 december 28-i fegyveres együttműködési szerződés, majd az 1945. évi január 20-i végleges fegyverszünet a magyar hadsereg felállítására és újjászervezésére is módot adott.

A Magyarországon küzdött szovjet csapatok harcát hazánk felszabadításával nem fejeződtek be. Országunk nyugati határát átlépve, felszabadították Ausztria nagyrészét és Csehszlovákiát és így a déli szarát alkották annak a hatalmas harapógnak, melynek szorítása alatt a fasiszta fenevad saját országában összeroppant. Az új magyar hadsereg is lehetőséget nyert arra, hogy ezekben a hadműveletekben résztvegyen, felállított két hadosztályunk közül egyik ki is jutott Ausztriába, de a háború gyors befejezése miatt a harcokban tevékenyen már nem vehetett részt.

Kalicza László őrnagy

Lázás készülődés országsszerte a nagy nap megünneplésére

Még három nap a nagy ünnepig. Szerte az országban, városokban és falvakban, a fővárosban mindenfelé lelkesen készül az ország dolgozó népe, hogy külsőségeiben is felejthetlenné tegye ezt a napot. Lázás izgalom az üzemekben: mindenütt azt akarják, hogy az ő üzemük öltözzék a legszebb díszbe április 4-én és amikor elvonulnak a tribün előtt, az ő csoportjuknak tapsoljon legjobban Rákosi elvtárs.

Néhány telefonvonalas arra a kérdésre, hogyan készülnek az ünnepnapra:

Goldberger: — Kilenc méter magas oszlopokon vörös zászlók erdejében hatalmas Lenin-, Sztálin-kepek, dekorálják gyárunk kapuját. Ezerötszázan vonulunk fel 600 zászlóval, 400 virágossal, a lányok mind virág-csokrokkal, vörös blúzban, kék szoknyában.

MAVAG: — Hatezer emberünk vonul fel április 4-én olyan zászlóereggel, amilyenre még nem volt példa.

Telefongyár: — Az MNSZ asszonyok egytől-egyig egyforma baboskendőben, ótágú csillagos alakzatban vonulnak fel, közvetlenül a sztálinovisták után, akik az élen menetelnek. Üzemünk 1200 dolgozója vesz részt a felvonulásban.

Végig a Váci-úton serény kezek kopácsolnak, ragasztanak — díszítik az üzemeket, a saját üzemüket. A Láng-

gyár épületének egyik hatalmas falát végig hatalmas vörös drapériával vonták be. A Ganz Hajó bejárata vörös kapuvá alakult, amelyet égő villanykörtek vesznek majd körül, középen a Szovjetunió címerével, kétoldalt Pártunk jelvényével és Népköztársaságunk címerével. A Hirmann-gyár frontján hatalmas Szabadság-szobor mása és Sztálin elvtárs képe. A Magyar Acél kapuját egy szovjet katonai óriási nagytűz képe díszíti. Végig a Váci-úton minden gyár kerítését átfestik és április 4-i jelszavakkal díszítik.

A Hősök-terén, közel a Dózsa György-út torkolatához már készül az óriási dísztribün. Beljebb, a Városligetben mindenfelé színpadokat acsornak, a FOKERT gyepesíti a liget kopár részét. A Népligetben hatalmas hengerekkel javítják az utakat s építik a nagy színpadot. Az OTI tornyára már szerelik óriási betűkből a feliratot: „Sztálin nevével épül a világ”. A Néphadsereg katonái hetek óta készülnek a nagy díszfelvonulásra, amelyen meg akarják mutatni: fegyelmet, ütőkés, erős hadsereg áll ma őrt dolgozó népünk békés, építő munkája fölött. A díszszemlén résztvevő vidéki alakulatok már megérkeztek Budapestre. Nagyrésztük gyárlátogatás során ismerkedik meg az üzemi dolgozókkal s kicsérlik tapasztalataikat: ki hogyan készül fel az április 4-i nagy napra. Közben minden laktanyában to-

vább folyik a készülődés, hogy a díszszemle — amelynek főpróbáját vasárnap délelőtt tartják meg a Hősök-terén — tökéletes legyen.

Vidéken is mindenfelé lázas készülődés folyik a nagy nap megünneplésére. Lámpások felvonulások, az utcák és házak földecsítése, ünnepi gyűlések teszik felejthetlenné a napot. Kévs olyan hely van az országban, ahol szovjet katonák nem áldozta volna életét a magyar szabadságért. Az ünnepek egyik kiemelkedő eseménye lesz mindenütt a szovjet hősi emlékművek és szovjet katonasírok megkoszorúzása.

Még három nap a nagy ünnepig. Annak a lelkesedésnek, amely a dolgozókat eltölti április 4. méltó megünneplésére, e három nap alatt fokozódnia kell. Olyanná kell válnia az országban, a fővárosban, hogy ezt a napot soha senki ne felejthesse el. A házak, az üzemek ünnepi díszbe öltöznek, a dolgozók lelkesedése nem ismer határt. De meg kell valósnia annak is, hogy ne csak a házak és az üzemek — az utcák is ünnepi díszbe öltözzenek ezen a napon. Ünnepi díszbe öltöznek tiszták, rendesek. Tegyük meg mindent, hogy a hátralévő három nap alatt az úttestek és a járdák képe is megváltozzék és tiszta, rendez utcákon vonuljon fel Budapest dolgozó népe énekszóval, vidáman, lelkesen.